

شرایط دوره پساتحریم در بخش سلامت (کلیات)

بخش سلامت یکی از این حوزه های مهم و متاثر از شرایط جدید است که تاثیرات این شرایط بر آن از جنبه های مختلف قابل تامل می باشد. برخی از این جنبه ها تاثیر سریعتری بر بخش سلامت گذاشته و نیازمند مداخله سریعتر بوده و برخی دیگر در افق زمانی طولانی تر اثر خود را بر نظام سلامت خواهد گذاشت و واکنش مناسب نسبت به آنها نیازمند زمان بیشتر و افق زمانی طولانی تری می باشد. شکل زیر برخی از تاثیرات دوره پساتحریم بر بخش سلامت کشور را نشان می دهد.

ورود به دوره پس از تحریم، کشور را با شرایط جدید و فرصت ها و تهدیدهای خاصی مواجه می سازد که کم توجهی به آنها می تواند تبعات ناگواری برای کشور بدنبال داشته باشد. قطعاً با تحلیل مناسب حوزه های متاثر از این شرایط جدید و برنامه ریزی و ایجاد آمادگی در بخش های مربوطه، می توان ضمن کمک به کشور در گذر از تهدیدهای پیش رو، به بهترین شکل ممکن از فرصت های آتی در جهت تحقق چشم انداز در نظر گرفته شده برای نظام استفاده نمود.

تأثیرات فناوری

تأثیر شرایط جدید بر فناوری را می توان از دو جنبه عام (تکنولوژی های عمومی و ارتباطی موثر بر همه بخش ها) و اختصاصی حوزه سلامت بررسی نمود. جنبه های مثبت این تأثیر در بخش سلامت را می توان دسترسی راحت تر، ارزان تر به فناوری های حوزه سلامت و کاهش بازار سیاه دسترسی به فناوری ها ذکر نمود. در کنار این مزایا، برخی نگرانی ها در خصوص ایجاد تقاضای القایی ناشی از افزایش دسترسی، افزایش پرداخت از جیب و ایجاد رقابت های ناسالم در بخش سلامت جهت ورود و استفاده از فناوری های جدید قابل ذکر می باشد. به نظر می رسد در شرایط جدید، جنبه های مختلف مدیریت فناوری های سلامت در کشور اعم از ورود، تولید، توزیع و صادرات نیازمند دقت نظر بیشتری می باشد. تمرکز بر برخی حوزه های کاری تقویت کننده موضوع نظیر ارزیابی فناوری سلامت در این شرایط جدی تر به نظر می رسد.

تبادلات علمی

شرایط پساتحریم رفت و آمدهای علمی اعم از اساتید، دانشجویان و سایر گروه ها را تسهیل خواهد کرد. در چنین شرایطی مدیریت مناسب موضوع در جهت بهره گیری حداکثر از این تبادلات علمی اهمیت خواهد داشت. همچنین معضل قدیمی فرار مغزها در بخش سلامت در چنین شرایطی قابل تحلیل بوده و استفاده هرچه بیشتر از نخبگان مهاجرت کرده بخش سلامت می بایست در برنامه ریزی ها دیده شود. در کنار این تبادلات احتمالاً دسترسی محققان بخش سلامت به بانک های اطلاعاتی (بخصوص بانکها و موضوعات مرتبط با تحریم) بیشتر شده و چاپ برخی مقالات خارجی توسط این محققین راحت تر انجام خواهد شد. برآیند تمامی این تحولات در صورت مدیریت مناسب موضوع موجب تسهیل دستیابی به دانش فنی برتر خواهد گردید.

تأثیرات اقتصادی

قطعاً یکی از حوزه های اصلی متأثر از شرایط پس از تحریم، اقتصاد می باشد. برخی از این تأثیرات نظیر تسهیل تبادل ارز، کاهش تورم و احتمالاً بیکاری بصورت کلان و در اقتصاد کشور قابل پیش بینی می باشند که قطعاً تأثیر خود را بر بخش سلامت نیز خواهند گذارد. بصورت اختصاصی نیز بخش سلامت با فرصت هایی نظیر احتمال افزایش کمک ها و تسهیلات، تقویت تولیدات سلامت، بازار جدید صادرات سلامت و امکان پرداخت معوقه ها مواجه خواهد شد. به نظر می رسد امکان فراهم سازی شرایط لازم جهت استفاده از توان حداکثری بخش سلامت در بخش پر درآمد تورسم درمانی نیز افزایش خواهد یافت. در کنار این فرصت ها، نظام سلامت با برخی تهدیدها نظیر به خطر افتادن سیاستهای اقتصاد مقاومتی در بخش سلامت، ترویج مصرف گرایی، فرهنگ اسراف و واردات بی رویه مواجه خواهد کرد. قطعاً برخی قواعد خاص تعاملات اقتصادی نظیر قواعد مالکیت معنوی و سایر قواعد کسب و کار در شرایط جدید می بایست جدی تر دنبال گردد.

تأثیرات زیست محیطی

تأثیر شرایط جدید بر حوزه سلامت از نقطه نظر زیست محیطی ماهیتی بین بخشی داشته و اشاره به امکان کاهش آلودگی های زیست محیطی دارد. همچنین احتمال بهبود در سایر عوامل تعیین کننده سلامت نظیر مواد غذایی و کشاورزی وجود خواهد داشت.

تأثیرات سیاسی

تأثیرات شرایط پس از تحریم بر بخش سلامت از بعد سیاسی نیز قابل توجه می باشد. بازتعریف نوع تعامل مناسب با کشورهای جدید، احتمال پررنگ تر شدن نقش سلامت در برنامه های حزب های سیاسی و انتخابات، امکان تقویت یا تضعیف عدالت در سلامت و نوع پاسخگویی نظام سلامت از جمله موارد قابل طرح در حوزه سیاسی می باشند.

نتیجه گیری

لغو تحریم ها هرچند فرصت هایی را برای بخش سلامت ما فراهم می کند، اما معجزه نمی کند. به نظر می رسد تحلیل دقیق تأثیر شرایط بعد از تحریم بویژه بر حوزه های اقتصادی، فناوری، اجتماعی/ارزشی و تبادلات علمی مرتبط با بخش سلامت و جهت گیری مبتنی بر آن، می تواند در مدیریت مناسب تهدیدها و استفاده حداکثری از فرصت های پیش رو توسط این بخش بسیار کلیدی باشد.

تأثیرات اجتماعی / ارزشی

هرچند که احتمالاً برخی از تأثیرات اجتماعی/ارزشی دوره پساتحریم بر بخش سلامت نظیر تأثیر بر سبک زندگی، حساسیت بیشتر جامعه نسبت به موضوع سلامت، تمرکز بیشتر رسانه ها بر بخش سلامت، تقویت بیشتر شکل های مردمی در حوزه سلامت و حتی در افقی طولانی مدت تر جدی تر شدن سئوالات کلیدی مرتبط با اصول حاکم بر تصمیمات کلان حوزه سلامت قابل تامل می باشد، اما به نظر می رسد در کوتاه مدت استفاده از فضای آرامش و جو روانی ایجاد شده در جامعه و مدیریت توقعات و انتظارات مردم در بخش سلامت مهم تر می باشد.

